

Rövid összefoglaló az MNE 2025 évi Közgyűléséről

Az idén, április 15-én Tápíószelén, a Nemzeti Biodiverzitás- és Génmegőrzési Központ (NBGK) adott otthont az MNE közgyűlésének. A megjelent MNE tagokat dr. Pauk János elnök köszöntötte, majd bejelentette, hogy a megjelentek száma nem elégséges a határozatképességhez. Ezért a közgyűlés újra összehívását rendelte el 10 óra 40 perces kezdettel.

Addig a vendéglátó intézmény főigazgatója, dr. Baktay

Borbála üdvözölte az Egyesület tagjait és röviden ismertette az NBGK történetét, feladatait. 1954-ben, Dr. Jánossy Andor vezetésével Tápíószelén alakult meg az Országos Növényfajtakísérleti Intézet Fajtagyűjteményes Osztálya. Gyűjteni kezdték a bőtermő, intenzív, kiegyenlített fajták megjelenése következtében a természetből kiszorult gabona, hüvelyes, takarmánynövény, kukorica és zöldségnövény fajtákat, tájfajtákat és helyi változatokat. 1959. január 1-ével megkezdte önálló munkáját Tápíószelén az Országos Agrobotanikai Intézet Jánossy Andor akadémikus irányításával. Jánossy Andor 1975-ben bekövetkezett halála után az Agrobotanikai Intézet önállósága 1993-ig átmenetileg megszűnt. Többszöri összevonás és átszervezés ellenére azonban az alapfeladat megmaradt, és a génforrás gyűjtemények fennmaradása is biztosítható volt. 1993. január 1-én az Agrobotanikai Intézet 2006-ig ismét, mint önálló intézmény lett, majd 2006-2010 között újra elvesztette önállóságát.

A változatos évek után, az intézmény 2010. november 1-én Növényi Diverzitás Központ néven alakult újjá, és tevékenysége az új Pannon Magbank projekt révén kiterjedt a vadon élő edényes növények génmegőrzésére is. 2019. június 1-vel jött létre a Nemzeti Biodiverzitás- és Génmegőrzési Központ (NBGK) a gödöllői Haszonállat-génmegőrzési Központ a tápíószelői Növényi Diverzitás Központba való integrálásával. Az NBGK az Agrárminisztérium által irányított központi költségvetési szerv. Ez az intézmény Magyarország központi génbankja, amelyben a szántóföldi, a zöldség, a dísnövény, a gyógy és aromanövény, a gyümölcsstermő és szőlő és vad faj, fajták gyűjteményeiben több mint 57 ezer különböző tételnek több mint 140 ezer mintája van. Az országban egyedül ez az intézmény végzi a génbanki tevékenységnek mind az öt klasszikus feladatát: 1. gyűjtés, 2. megőrzés, 3. felszaporítás, 4. dokumentálás, 5. közreadás. A gyűjtés és megőrzés mellett évente 5-7 ezer tétel felszaporítását, felújítását, 6-10 ezer tétel életképességi vizsgálatát végzik el, valamint 2000-2500 magkérést is teljesítenek. Számos kísérletet végeznek idegen fajokkal természetességére és ősziesítésére, fehérjenövények vizsgálatára, genetikai és beltartalmi vizsgálatok, valamint fajtabejelentésre alkalmas fajták kiválasztására. E feladatokhoz az intézménynek mintegy 300 ha területe és 130-150 dolgozója van. A genetikai erőforrások védelme – különös tekintettel a kultúrnövények és a haszonállatok genetikai tartalékainak megőrzésére – az egész világon kiemelt feladat, amelyet konkrét kötelezettségeket tartalmazó nemzetközi egyezmények is rögzítenek: a Biológiai Sokféleség Egyezmény, valamint a FAO Mezőgazdasági és élelmezési célú növényi genetikai erőforrásokról szóló nemzetközi Egyezmény, ezekben az NBGK is részt vesz.

Baktay Borbála előadása után az újra összehívott közgyűlés már határozatképes lett. Ezen az MNE elnöke, ismertette az egyesület 2024 évi tevékenységét és gazdálkodását, amelyet

a közgyűlés egyhangúan elfogadott. Rádi Feriz az MNE FB elnöke tájékoztatta a tagságot az FB munkájáról: az MNE 2024-ben a törvényeknek megfelelően működött és gazdálkodott. Jelentését a tagság egyhangúan elfogadta. Ezek után dr. Pauk János ismertette az MNE 2025-re tervezett munkáját – rendezvényekről, pályázat kiírásáról a fiatal nemesítőknek, vándorgyűlésről, honlapról – valamint az egyesület 2025 évi tervezett költségvetéséről. A tervet a közgyűlés egységesen (100%) elfogadta. Az MNE közgyűlése ezután a vendéglátó intézmény részletes bemutatásával folytatódott. Három előadást hallgatunk meg.

Horváth Balázs a Szántóföldi növények Osztályának vezetője elmondta, hogy jelenleg 80 nemzetség 305 faja 3033 tételnek felszaporítása folyik. További 40 faj 103 tételéből nagyobb méretű szaporítást végeznek, hogy kielégítsék a „közreadási kötelezettséggel” kapcsolatos magkéréseket. Növénytermesztési, adaptációs kísérleteikben a klímaváltozást (melegedő éghajlat) figyelembe véve vizsgálják a termesztésbe vonható fajokat, fajtákat. Külön program van a gluténmentes élelmiszerek előállításához szükséges növényi alapanyagok kutatására.

Dr. Áy Zoltán osztályvezető az NBGK taxonómiai-, genetikai- és beltartalmi vizsgálatait ismertette. Gyurkó Adrienn osztályvezető a gyümölcsstermő növények génmegőrzéséről és különböző vizsgálataikról adott tájékoztatót. Mintegy 9 hektárt foglalnak el a gyümölcsösök, 1238 tétel: almatermésűek, csonthéjasok, berkenye, som, vadkörte, galagonya, kökény stb. A dió ültetvényük 1 hektáros. A gyümölcsvizsgáló laboratóriumban a gyümölcsök morfológiájának leírása mellett a beltartalmat is értékelik.

Az előadások, az ebéd és a közös fényképezés után dr. Baktay Borbála vezetésével séta

keretében megtekintettük az intézmény gyűjteményes kertjének egy részét, a génbanki tárolókat, a genetikai laboratóriumot, a szántóföldi kísérletekhez szükséges erő- és munkagépek parkját, a napelemparkot és egyéb létesítményeket. Öröm volt látni, hogy végre van egy olyan kutató intézmény ahol az utóbbi években és jelenleg

is komoly épület, eszköz, műszer beruházások történtek és jelenleg is folyik az infrastruktúra fejlesztése és a megfelelő szakember gárda megtartása és bővítése.

A látogatás az új génbanki épület meglátogatásával és a hozzákapcsolódó laboratóriumokba tett sétával fejeződött be. A tartósan tárolt tételek -20°C-os kamrákban, kiváló technikai feltételek mellett kerülnek hosszantartó megőrzésre. A hozzájuk kapcsolódó

csíráztatási laboratórium gondoskodik a tételek életképességének ellenőrzéséről. A molekuláris genetikai laboratóriumok és a szövetenyésztési részlegek szintén a főfeladatot, a genetikai alapanyagok jellemzését és megőrzését (burgonya, csicsóka) szolgálják.

Nagyon köszönjük a tápiószelei központnak, hogy az MNE 2025 évi közgyűlésének kiváló helyet és egész napos szakmai programot biztosítottak!

A közgyűlés eseményeinek rövid összefoglalóját Prof. Matuz János jegyezte le, és a fényképeket is ő készítette.

2025. április 22.